

Ṫḁḁḁḁḁḁ ḁḁḁḁḁḁ

ḁ

Ṫḁḁḁḁḁḁ ḁḁḁḁḁḁ

DONEGAL FOLK TALES

IRISH READER FOR III-IV. STANDARDS IN
BI-LINGUAL SCHOOLS.

ḁḁḁḁḁḁḁ ḁḁḁ ḁḁḁḁḁḁ,

ḁ ḁḁḁḁḁḁḁḁ.

ḁḁḁḁḁ ḁḁḁ ḁḁḁḁḁḁḁ ḁḁ ḁḁḁḁ ḁ ḁḁḁḁḁ ḁ ḁḁ
ḁḁḁḁ ḁḁḁḁ : ḁḁḁḁḁḁḁḁḁ ḁḁḁ ḁḁḁḁḁḁḁḁ

Sources de hocrum

3 class

Miss

AN CLÁR.

1.—SEÁN Ó BAOZΔAILL 7 NA TΔOINE BEΔZA.

2.—CEANN TΔMNSΔ IS CEANN TUITSE.

3.—BEIRT INZÉANAC.

4.—NA TRÍ CÓMΔIRLE.

5.—TRÍ CÓMΔIRLE EILE.

6.—AN ZASUR DEARMATΔC.

7.—SEÓN 7 SEÁN.

8.—AN T-ΔTΘΔR NAC ΘPUIL IΔSZ INS AN
MΔOIL RUΔIΘ.

9.—SZÉAL EILE ΔR CΟIMCILLE.

Επιμνησθὰς να ηζάλτα ηεο ι οτίη Conail, Δzur
ηζηίοδαο ηίοη ιαο υιλη, Δct υιήηη Δ hocet, όρρίηοιθ
ηcοile.

Seo an luét aicéirce:—

ΔΙΤΡΙΣΤΕΘΙΡ.

ΣΣΕΔΙ

- 1.—SEOSAM Ó ΣΡΙΑΝΔΙΝ.
- 2.— } BRIGIO NÍ ΘΥΙΘΙΡ.
- 5.— }
- 3.—NÓRA NÍ ΒΑΟΣΔΙΛΛ.
- 4.—CAITLÍN NÍ ΒΑΟΣΔΙΛΛ.
- 6.—ΔΟΘ ΜΑC ΘΔΙΘΙΘ
- 7.—SEOSAM Ó CΑΤΑΜΔΟΙΛ.
- 8.—EIBLÍN NÍ CEALLAIG.
- 9.—ΘΥΙΝΕ ΔΣ CΑΡΡΑΙΣ ΔΙΡC.

Seán Ó Baozáil agus na Daoine Beaga.

Tá Seán Ó Baozáil 'na cónnairde ar an baile seo, agus is iomrha oirdhe áirneáil a rinne sé i dtuaisceartaí. Oirdhe fuair seimhriú amháin bí muid uilig 'nar fuide tairt fá'n teimrí nuair a tainic Seán irteac. Tairt an cónnairde, agus 'ra' deireadú d'iair m'atair ar Seán rgeal a innreac, nó go raib muid tuirreac de'n cónnairde.

"Maire," arsa Seán, "ní rgealairde ar bit mire, acé mar d'iair tú oim innreodair mé oib fá muo a tairtair daim nuair a bí mé 'mo garur. Ba gnátaic leir na daoimib an uair rin, mar bí raib boct, na páiróí a cúir ar seirbir go hós. Cuir mo atair mire ar seirbir as fear amuis i gConnrae Tír-Eogain.

"Ní páirta a bí mé an baile a pázáil, acé ní raib neairt asam air. Sul a raib an cead mí tairt dubairt mé liom féin go b'páirainn an áit rin, ba cuma goirde d'áirdeodair daim, agus go raibainn abairle ionnroir mo muinntir.

"Tairtóna amháin d'imtí me gan rlan nó beannaicé a pázáil as tuine in mo diair. Ní raib 'fior asam an bealac, acé tuis me mo asair do'n áir rin in a raib beagán poluir pásta inr an rpeir. Ca tairdeair mé i b'raib go tairnic an oirdhe oim, agus cuair mé ar rairán.

"'Sa' deireadú cónnairc mé polur beag i b'raib uaim, agus tairrainis mé air cóm tuis gair is tairnic liom

“Carad irthead i dthead teit fearcair mé, an t-urliár rghabta go slan, rluas móir fear beas in a fuide tairt fá'n teimrò, agus rean-capall slar tíor i gcionn an toige.

“ ‘ Céad fáilte nómat, a Séain Uí Bhaogail,’ ar’ an capall. ‘ Céad fáilte nómat, a Séain Uí Bhaogail,’ ar’ra duine de na fearaid beasa. ‘ Céad fáilte nómat, a Séain Uí Bhaogail ’ ar’ra sac duine ’ra’ teac.

“ Tainic mé féin aníor agus fuir mé. Ni raó i b’raó go dtheadair na rir a cainnt go scaithead ríad imthead.

“ ‘ Ac’t,’ ar’ra duine aca, ‘ béir an capall fuar, agus béir ré as tarrainnt ar an teimrò, agus mur b’ranair duine irtois agus é a coimead, béir ré b’ruitte d’oigste as teac’t d’uinne ar’ir. Cé fanócar irtois?’

‘ Cé a d’fanócar irtois ac’t Seán Ó Bhaogail,’ ar’ an cúir eile. ‘ Maic go leor,’ ar’ an fear eile. ‘ Anoir, a Séain, éirt liom. Má bíonn ríbe amáin de’n capall le teimrò as teac’t d’uinne. béir daor oit.’

x “ Níor leis an eagla dam cup ruar d’o fanac’t irtois, agus d’imcís an rluas amac ar an dorar. Tainic an capall aníor, agus lui ré ríor i gcóir na teinead. Bí mé féin tuirthead agus lui mé ’ra’ clúdais, agus i gcúis bomaite bí mé ’mo córlad. An cead ruo a murcail mé an balad a bí ar an capall sa d’oigad.

“ D’éirís mé de léim ’mo fearam agus amac go b’ac’t liom ar an dorar, agus d’imcís mé beal mo éinn ríir an dorac’ad. Sgic nó rtaó ca

dearín mé go dtainic mé irteac i scoillió
duib d'ora.

"Leir rin mótuig mé an rluaig céadna a bí
'ran teac ag teac i mo diaid. Suar i scrann
aró liomra. Tainic an rluaig irteac 'ra' coillió
agus cónnair leobta. Go díreac mar bí riad
ag dul faoi 'n éran a rab mire ann, b'ur ceann
de na maidib a bí faoi'n cónnair, agus éuaid
riad a éurcuigad craob a dtiocfaid leo maide
nua a deanaim de. Seair riad an éraob céadna
a rab mire air, agus tuit mé ríor go talam.

"Céad fáilte nómat, a Seán Uí B'aoigail,
arra duine de'n trluaig. 'Céad fáilte nómat,
a Seán Uí B'aoigail, 'arra na fir uilig.

"Rinnead an maide, agus nuair a bí pé deanta
o'fiarraig fear aca cé raob faoi'n maide reo.
'Cé raob faoi acé Seán Ó B'aoigail, 'arr' an
cuid eile.

"Má bí eagla orm nuair carad an rluaig rin
dam an céad uair, bí dá eagla orm anoir. Éuaid
mé faoi'n maide gan focal a rá, agus fiubail
muid linn go dtainic muid go dtí áit beag
dear i lár na coillead. Bí an gealaic ag poill-
riú 'ran am reo. O'rág riad ríor an cónnair
agus rinne riad uair.

"Ansin éuaid fear aca go dtí'n cónnair
agus o'forsaíl pé i.

† 'Cé raob irteac 'ra' cónnair reo? ar reiréan.

'Cé a raob inntí acé Seán Ó B'aoigail, 'arra
ua fir eile a bí taric fá deaob dó.

"Tóruig mé féin ag r'speadaig ansin agus
tuit mé i laige.

Nuair a tainic mé éugam féin cé an áit a rab
mé acé ag dorar m'atara. Duail mé ar an

ἄγορας ἀγορῆς λείπεισθε ἰστέον ἐμὲ. Ὅτι πῶς ἀγ
 κοίσιςτ να τεῖνεσθε ἀγ πᾶσαις πῆρσθ ἀ ὄυλ ἀ λυγῆ
 ἄγορῆς πῆ ἰονγανταρ οἷτα υἱλῆς ἐμῆ ἀ φείκεσθ ἐμὲ
 μᾶλλον παν οἰδῆε.

“Ὅτι ἐμὲ δόδοτα ἐμὲ δόνα ἰρ ὅτι ἀν ἀίτ υἱ
 ἀ πᾶσ ἐμῆ ἀν, ἀγορῆς ναὶ ὀτιοφᾶσθ ἐμὲ ἀ φῆλῆτῆ
 ἐμὲ πᾶσι.

‘Ἐπιγῆ ἀγορῆς μαρῶς ἀγορῆς’ ἀγορῆς ἐμῆ
 ἐμῆ, ‘ἐμὲ τᾶ ἀν ἀγορῆς ὀτιοφᾶσθ, ἀγορῆς
 οἷτα.’

‘Ὅτι ἐμὲ ἀμῆς ἰ ἡ-υἱσῆσθ να ἡοἰδῆε ἰο ἐμῆ
 ἰ ἡοἰδῆε πῆ, ἀίτ ἐμῆ πᾶσ ἐμῆ ἀν πῆσθ πῆ
 ἀμῆ ἐμῆ.’

“Ἐμῆ ἀγορῆς ἐμῆ ἀγορῆς ἀγορῆς, ἐμῆ ἀγ
 ἐμῆ μᾶλλον, ἀγορῆς ἀγορῆς ἐμῆ ὄυλ να ὄυλ.”

CEANN DÁMRA, CEANN DUITRE.

Ói beirt gearur ag imirt cnairei lá amáin. Ói ríad iongantac mór le céile. An lá seo bain gearur aca cuir mór cnairei.

Ar an bealach na baile ag teacht tarf ag poilis daobta dubairt ríad go raicad ríad irteac 'ran poilis go poinnread ríad na cnairei le céile.

Irteac leobta ac ag dul trarna an balla dóib tuit beirt de na cnaireib taob amuis de'n balla. Suid ríad taob irtois de'n balla ag poinnt na gearu mar seo "ceann dáma, ceann duitre; ceann dáma, ceann duitre" agus a réir rin.

Ói ré gearu mall, agus an doiraicdar ag tuitim. Ói fear ag dul tarf taob amuis ar a bealach mór; can fáca ré na gearu, ac eualaid ré an glór beag íreal ag rá i dtólam "Ceann dáma, ceann duitre, ceann dáma, ceann duitre."

Sgá' ruis ré, agus ar go brát leir cóim gearu ir tiocfad leir rí.

Y Carad fear eile air. "An b'faca tú taidbre, nó goide an r'gá' ríad atá ort?" ar' an fear eile.

"Can fáca, leoga," ar' an fear, "ac mur b'faca eualaid mé ceann aca ag labhairt."

"Cé'n áit?"

"Inn an t-rean poilis, ir mé dul tarf, tá boimio ó rin."

"Oc ná tabair irteac do ruidib mar rin" ar' an fear eile.

“Ír fupur rin a fád, áct riubail leat anoir ar air go dtí an poilis go bfeicfid tú féin an fíor nó bfeás é.”

Ar air leir an beirt annsin agus fear riad le coir an balla taob amuis de'n poilis. Ca fad d'adair le cloirint áct glór beas íreal as fád na b'ocal céadna “ceann damra; ceann duitre” i dtólam, go dtí go fad an glór as éirige las leir. ‘Sa’ deiread ríad an glór. Labair an fear eile annsin agus d'ubairt ré “goiré fá'n beirt atá taob amuis do'n balla?”

As rmaoi'tiugad ar an dá éraipí a bí an fear, áct tuis na fíri supb oirta féin a bí an glór as labairt, agus d'imtís riad ar r'gaoll an méid a bí 'na scoip.

Car ríad riad go fad riad níor mó ná leat-míle ó'n poilis.

“Níl bfeás ann,” ar' an dara fear.

“Nár d'ubairt mé rin leat” ar' an céad fear, “áct goiré do bharramail a bí ann?”

“Óc,” ar'ra feirean, “cé a bfead ann áct Dia agus an diabhal agus iad as poinnt na n-anamnac le céile.”

Beirt Ingeanac.

Bi zéarairde bíos ann, agus fuair a bean báp. Ní raib de élainn aige acé ingéan amáin.

Cuir pé i reo 'na baile móir lá, agus as teacé abairle duité cé carad uirtí acé baintreabac a bí ran cómuirranacé céadna. Bi ingéan as an baintreabais fórtá.

Dubairt an baintreabac le ingéan an zéarairde a ráb le n-a h-acair ipe a pórad, agus arfa rípe " má póran pé mé beairé mé arán zeal duitre i otólám ip ní bfuigé mó ingéan féin acé arán buirde."

Cuair an zéarairde na baile agus o'innir pí do n-a h-acair an méir ip dubairt an baintreabac.

Tus an zéarairde rean-bíos duité agus puill uirtí, agus dubairt pé léite dá zcongobacé an bíos an t-uirge so bpórrad pé í. Tus an ingéan an bíos léite ip líon pí na puill le zac uile feort, ip congobuis an bíos an t-uirge. Connaic an zéarairde annirín so raib ciall as a ingín. Pórad an zéarairde agus an baintreabac annirín. Nuair a bí an pórad éart tamall sinne an bean beairé ar an zeall a tus pí do ingéan an zéarairde. Beiréad pí arán buirde duité, agus arán zeal dá ingín féin.

Éainic an zéarairde ip éainic an rneacé. Cuir an bean cuairé páiréir ar ingéan an zéarairde, agus cuir pí amac í as iarráiré rmeairé duá.

Siubail an ghirreac léiti go dteacáid ní irteac
i dteac beas inr an coillid, agus bí tréir fear
coir na teinead, agus ní rab riad níor mó ná
trí fóo mónao.

Suid ní ríor as an doiar as ite siota aráin
buide a bí aici.

D'iar fear aca siota de'n arán uirtí
Dubairt ní go dtabrao agus fáilte. Tus ní
dó é agus tus ní siotai do'n veirt eile fórtá.

D'iar riad uirtí an teac a rzuabaó, agus
minne ní rin. D'iar riad uirtí pota beas a
bí ann a érocaó ar an teimó. Rinne ní reo.

Nuair a éroó ní an pota d'iar riad uirtí an
rneacá a rzuabaó de binn an toige. Rinne
ní reo, agus nuair a bí an rneacá rzuabá aici
connaic ní na rmeára duá ba veire connaic
duine aríam.

Cuaid ní irteac agus d'fiarhuig ní doib an
briocraó ní na rmeára duá a bí ar an tom as
binn an toige. Dubairt riad go rab ceao agus
fáilte aici. Bain ní iao, agus as tionntuáó
abaile duite annrin d'fiarhuig duine de na
fearaib beasa goioé an pponntanar a bearaó
riao ví.

Dubairt fear aca an pponntanar a bearaó
reirean duite i a veit fórtá ar mac an duine
ba raibhe inr an tír rin.

Dubairt fear eile léite an uile uair dá n-
amarcraó ní inr an gloine i a veit níor veire
ná an uair veirionnac. Arra tríomáó fear, ré'n
pponntanar a bearaar mire duite raozal fáda
rona áomaraó.

Cuaid ní abaille annrin agus cuir ré iongnao

ar an leap-mácair nuair a connaic sí na rméara
 tuda aici. As an am céadna tug sí fá veap
 so rab sí níor veire as teact ar air duite ná
 bí sí as imteact.

Cuir sí ceirteanna san áireamh ar an ghriiis,
 agus d'innir an cailin duite so síinneac fá
 otaob do na daoimib beaga inr an coillió, agus
 sac don puo a carlaró duite.

Smaoi'tis an bean annsin nac otioctad léite
 puo níor fearr a deanam ná a ingean féin a
 cur fá coinne rméara tuda fórtá.

Cuir sí culairó maic báinín uiréi, tug sí cliaó
 ví, agus cuir sí siota maic aráin sil ann.

Cuairó ríre amac na coillead as iarriaró rméara
 tuda inr an trneacta, agus cuairó sí so otí'n
 teac a rab an triúr fear beag ann. Suid sí
 as taob an doirair agus cuairó sí ad'ite an aráin.

D'iarri fear aca siota de'n aráin uiréi.
 Dubairt sí nac otadhrad, so rab ré sann so
 leor aici féin.

D'iarri ríad uiréi an teac a rguadaó.

D'fiarruis sí díobta cá rab an cailin reirbire
 a bí aca anurairó. D'iarri ríad uiréi annsin a
 beic dul abailé mur ndearrad sí é.

Nuair a bí sí as imteact ó'n teac dubairt
 fear aca supab é an pronnctanar a deardó
 reirean duite í a beic níor gráice an uile lá
 ná bí sí inóe roime rin.

Dubairt an dara fear so scuirfead ré fearós
 uiréi cóim rada ir bead ar rmeisín sabair.

Dubairt an triomad fear supab é an pronn-
 ctanar a deardó reirean duite í báp tobann a
 fágal.

Cuaid rí na baile anrrin agus ca mhór nár
aitin a máthair í, bí rí cóm sráanna míofar rin ó
o'imeis rí.

Carlaid gac don ruo mar dubairt na rir
beasa 'ra' coilid. O'eimis ingean an sréaraidé.
cóm h-áluinn dóigeamail rin so rað tráct uirtí
in gac don áit, tall 'r i bfuir, agus éainic an
t-ogánac ba raiðbhe ra' tír agus pór ré í.

O'eimis ingean na baintreabaidge cóm sráanna
ir com huatbárac rin supb éigin do'n máthair
í a congáil i bfolac i otólam, agus i scionn
cúpla bliadain o'éas rí so hobann. Sin an
torad a bí ar dhóc méin na lear-máthara.

na Trí Cómairle.

Ói lánamain ann i b'fad ó foim, agus i' fada ó b'i. Nuair a b'i ríad cúpla bliadain póirta rímaoi'tig Tomár, an fear, go raicad ré un an oileain úir. Nuair a cuaird ré annsin sinne ré farruagad le ríolós go cionn bliadna. O'fan ré as an fear seo bliadain agus ríce. Níor tós ré don ríginn dá cuir a' rígo ar fear an ama rin. Don máidín amáin i ndiaid an bhíocfarrta ní raib cuma ar Tomár go raib ré as dul amac i rícionn a cuir oibne. Nuair a tainic an maigirteir fad leir o'fíarríais ré do "A Tomár, goide acá conrídilte leat, nó an bfuil tú tinn?"

"Níl, leoga, buideacár do 'Dia" arfa Tomár, acé tá ré bliadain agus ríce ó o'fás mé éire, agus inoiu rímaoi'tig mé ar rílleat ar air, nó o'fás mé an t-am rin bean agus ráirde beas in mo 'diaid.

O'fíarríais an maigirteir do cía acá a b'feáir leir iomlán an méid a' rígo a ríocíais ré annsin le bliadain agus ríce ná trí cómairle máite a bearaib reirean do.

Rinne Tomár moill, agus duháirt ré go raib an bealaic fada, agus go mbféidir sup mó luigfead na trí cómairle air.

"Sé an cead cómairle," arf an maigirteir, 'cam, o'íreac an ríod, ré an bealaic móir an a' rígoirra'; an dara cómairle, san co'laib don

οιῶσε ἰ ὄτεαδ Ἀ μβέαδ cailín ós póρτα ἀρ φεαν-
 duine; ἀν τρεαρ cómairle, ζαν ὄαδαιῶ ζο
 θεοῖῶ Ἀ θεάναμ le φειρς, ἀττ ὄο ρίορα Ἀ τάρραινς
 ἀρ ὄο ρόκα, ἀζυρ ἔ Ἀ θεαίρζαδ ἀζυρ Ἀ εαίτεαμ,
 ζο μβφείρσιρ νυαίρ Ἀ βέαδ ἀν τοιτ εαίττε ἀζατ
 ζο μβέαδ ἀν ὄροδ-υαίρ τάρτ.”

Ἀννρην ὄιοι ἀν μαίζιρτιρ βεαλαδ τὸμαίρ,
 ἀζυρ ῥρονν ἀν μαίζιρτρεαρ bunnós ἀράιν ἀίρ,
 μαίρ ῥροννταναρ ὄο βεαν τὸμαίρ.

Ὀ'ιμτίς τὸμαίρ, ἀζυρ ἀζ ὄυι na baile ἀρ
 τεαδτ ζο ὄοιρ ὄδ, β'έιζιν ὄδ ριυβαλ, μαίρ naδ
 ραδ τρεαν ἀρ βιτ ἰ ζConnῶαε ὄúin na nḡall 'ran
 ἀμ ριν. Capaδ φεαρ ρακα ἀίρ, ἀζυρ νυαίρ Ἀ
 ριυβαίι ριαδ tamall le céile ὄυδαίρτ φεαρ ἀν
 ῥακα ζυρ ἀβ ἰ ρεο ἀν αἰτζιορρα. Smaoί'τίς
 τὸμαίρ ἀρ ἀν εεαδ cómairle, ἀζυρ ὄυδαίρτ ρέ
 “Cam ὄίρκα ἀν ρόδ 'ρέ ἀν βεαλαδ μόρ ἀν
 αἰτζιορρα.”

“Má'ρ ἔ,” ἀρρα φεαρ ἀν ῥακα, “Congbuis
 tura ἔ,” ἀζυρ ευαιῶ ρέ φέιν ἀν αἰτζιορρα.

ταίμικ ἀν οιοῶ ἀρ τὸμαίρ ἀζ Sraδ ἀν Upláir,
 ἀζυρ capaδ ἰρτεαδ ἔ ἰ ὄτεαδ βεαζ. Cé βι ροίμκ
 ἰνρ ἀν τεαδ ρεο ἀττ φεαρ ἀν ῥακα ἀττ εα ραδ ἀν
 ῥακα αἰζε, ἀζυρ βι ρέ φέιν loiττε ζο μόρ.

“ζοιῶε ἀν ταίρμκ Ἀ ταίμικ ορτ? ἀρρα τὸμαίρ.

“Ὀε, τάρλαιῶ ορμ ρζαφτα ζαδουῖδε,” ἀρρα
 ρείρκαν, “ἀζυρ ζοιῶ ριαδ mo ῥακα υαίμ, ἀζυρ
 ἰρ μεῖῶρκαδ ὄαμ ζο ὄταίμικ μέ βεο ἀρ Ἀ lámaib.”

“Náρ ὄυδαίρτ μέ leat,” ἀρρα τὸμαίρ, “ζυρ
 β'φείρρ ὄυιτ ἀν βεαλαδ μόρ Ἀ cónḡbail.”

Ὀ'ιαίρ τὸμαίρ lóirῶín, ἀζυρ φυαίρ ρέ ἔ. Cailín
 Ἀ βι ἰνρ ἀν τεαδ ρεο, ἀζυρ φεαν-δυινε, ἀζυρ ῥαοίι
 τὸμαίρ ζυρᾶβ ἰ ἰνḡéan ἀν ὄυινε ἀορτα ἀν cailín

reo, aét fuair pé amaé ó fear an páca sup ab i bean an tuine dorca a bí innri. Smaoi'tig reirean ar an dara cómaire annrin, agus dubairt pé i n-a intinn féin nac bfuireócaó reirean annreo go maidin. Cuairó pé amaé, aét bí an oirdce dorca, ir cuairó pé irteac i scrualic éocain agus éodluig innri go maidin.

Tainic an bean reo amaé a cainnt le fear eile as taoib na cruaié, agus dubairt ri go dtabrad rife nimh anoét do'n t-reandúine, agus go bfuigfeadó ri ar fear an páca sup ab é a marbó é.

Cualairó Tomár reo, aét cia ar bit bí fear a' toige marbó ar maidin, agus fuairt zheim ar fear an páca, cionnur an fear reo a marbó, agus cuireadó irteac i bhríorun i leit-beairi é go dtigeadó lá a bheite.

Bí pé gearr luac ar maidin nuair a d'imtig Tomár a dul abáile. Siubail pé leir go dtainic pé fad le Dealaé na zcreac, an áit a fad a bean i n-a cómnúide. As teacé cuig an teac do cé connaic pé taob amuig de'n teac aét a bean 'na ruidé as bligean bó, agus bí rcafaire buacalla as cainnt léiti. Cé bí inr an rcafaire aét a mac féin, aét pé'n iud a faoil Tomar go fad a bean pórtca arir, agus sup reo an fear eile a fuair ri.

D'éirig pé go han-feargac, agus fad ir bí pé as rmaoi'tiugaó iud éinteacé a deánam leir an buacall reo rmaoi'tig pé ar an tpeaf cómaire. Ní fad cipini poluir ar bit ann an t-am rin.

Rinne pé teme épeara, dearg pé a píopa, agus caic pé toit. Fadó ir bí pé as caiteam tús an zarur fá deare, agus tainic pé anall cuige. Aveir an rean-focal go n-aicniigeann an croidé saol,

aḡur o'aitniḡ an ḡurur a aḡair. "A máḡair,"
 ar reirean, "ḡab anḡreo, reo mo aḡair
 aḡ caiteam a píopa." O'éiriḡ an bean le lúḡḡair
 móir.

"Maire," a Tomáir, a reirce do céad míle
 fáilte na baile; náir b'ionḡantaḡ náir ḡḡriob tḡ
 litir beaḡ."

"Maire," arḡa Tomáir, "cár rmaoi'tiḡ mé
 ar baile nó ar áit ḡo o'tí an lá o'fáḡ mé an áit
 tall."

Toiriḡ an bean aḡ deánam réiḡ an bḡiocḡarta.

"Seo bunnóḡ beaḡ," arḡa Tomáir, "a cúir
 an máirirḡear tall cúḡat-ra mar pḡonntanar."

"Mur mbéad féin," arḡ an bean, "ir móir ir
 fura oúinne bunnóḡ beaḡ aráin a deánam anoir
 ná an uair a o'fáḡ tura rinn."

Cuaíḡ pí anḡroir an bunnóḡis: an céad ḡiota
 a ḡearraḡ oí bí ré lán ḡineadḡa: ir innti reo
 a cúiread turaḡarta bliadain aḡur ríce Tomáir
 ḡan ríor ar bit a beit aḡe féin air.

Naoi nó deic de laetiḡ i nḡiaíḡ reo mótuḡis
 Tomáir iomráḡ fá cár marbḡta an oúine aorta.
 Smaoi'tiḡ ré ḡur móir an tḡuaḡis rear an páca a
 beit coirḡeac inḡ an cár aḡur é neam-coirḡeac.
 Cuaíḡ Tomáir irḡeac ḡo teac na cúirḡe i leit-
 ḡearr aḡur mionnuḡis ré an cainnt a cúalaid
 ré an bean reo aráḡ. Leḡeac amac rear an páca.
 aḡur rinnead pḡiorunaḡ do'n mnaoi a fuarar
 cionntac.

Píll Tomáir abaille anḡrin aḡur é lán cinnḡe
 ḡur móir an bḡiḡ aḡur an cḡionnaḡc a bí inḡ na
 tḡí cómarḡeacaiḡ, aḡur níor coirḡuḡis ré ar a
 baile o'n lá rin ḡo o'tí lá a báir.

Tainic tallann corraige ar Mágnaur agus fáoil
 ré leir féin “ní leigfidh mire do’n cleiraiðe
 reo amadán a ðeanaím díom mar rin,” is éa
 ðearn ré ðaðaið áct an cliað a tógailt go
 háro, agus é a cáiteam ríor leir an fánaio.

“Anoir,” arsa reirean leir an fear eile,
 “má innreann ðuine ar bit ðuit nac bfuil na
 glóinní reo bhirte ná creio é.”

AN SARUR DEARMADAC.

Cuirfeadh sarur dearmadac 'na baile mór lã amáin fá coinne croide ršamain, asur cruadh-ae caorac. Tugadh ršilling dó. Daintreabac a bi in a mátair asur bí sí boct: ní rað aici aet an ršilling amáin.

"A mátair," ar' an sarur "ní béid mé i n-innib a cuimniugadh ar na ruadaib reo nuair a béar mé 'ra' baile mór.

"Cad cuige nac mbéad," ar' an mátair. "Bí dá rað i gcólam asur ní deanfaid tú dearmad ort."

"Deanfaid mé rin, a mátair," ar' an sarur. "D'imtigh ré leir, asur é as rað "Croide, ršamain, asur cruadh-ae, com tuis teit ir tiocfad leir. Tainic ré go dtí droiceadh, an áit a rað fear in a fuide, asur glonn nó ópla air. Cé gur dona a bí ré, ar éoirtin dó na focla a bí an sarur as rað léim ré ruar asur tainic ré aniar le fuide.

"A bíteamnaigh óis," ar' ar reirean—

"Croide, ršamain, asur cruadh-ae" 'ar' an sarur.

Tug an fear baróg dó: "bí do torc" ar' ar reirean, "nó má labrann tú mar rin níor mó mairbhíod mé tú." Toruis an sarur as caoineadh.

"Dubairt mo mátair liom rin a rað," ar' an sarur.

"Ir cuma liomra goide dubairt do mátair"

“An fear, “ná leis dam na focla uo a cloirint ar do béal níor mó.”

“Iz zoide déarfear mé anoir,” ar’ an gharur.

“Abair,” ar’ an fear, “nár tigró ríad aníor a coiróce.”

“Déarfair mé rin,” ar’ an gharur, agus o’imtis ré leir.

Car b’ada zo dtainic ré zo dtí áit a rab fear agus bean as ciobáil p’neataí.

Nuair a éualair ríad an gharur as ráb “nár tigró ríad aníor a coiróce” bí ríad cinnte gur ar na p’neataib a bí ré as tráct, agus léim an fear trarna an élaide aniar agus an r’páb ‘na láim aise, iz rit ré éuis an gharur. Bual ré é gur fás ré as caoineab é.

“Anoir,” ar’ra reirean, “ca bíonn tú as mallaétaise feara ar mo éiró p’neataí.”

“Iz zoide ba éoir dam a ráb?” ar’ an gharur.

“Abair,” ar’ an fear, “ceann i mbliadna agus céad ceann ar an bliadain reo éugainn.”

“Déarfair mé rin” ar’ an gharur, agus o’imtis ré leir agus é as ríor-ráb “ceann imbliadna agus céad ceann ar an bliadain reo éugainn,” zo dtí gur carab do tórram.

Tuis luét an tórram zo rab ré as ráb zo mbéad céad tórram ann ar an bliadain reo éugainn, iz bual ríad é, iz dubairt ríad leir san a labairt mar rin níor mó.

“Iz zoide déarfear mé?” ar’ an gharur.

“Abair” ar’ra fear acá, “ceann i mbliadna agus san ceann ar bit ar an bliadain reo éugainn.”

D'imtíḡ an ḡarur boct leir dá náb reo, ḡo
 oí ḡur carad air fear ar leat-fúil. Nuair
 cualairé ré reo an iud a bí an ḡarur aḡ náb raoil
 ré ḡur ar a cúro 'rúl a bí ré labairt, aḡur tús
 ré iarrairé air le bata a bí aise, aḡur bḡairé ré
 air é a mairbhad dá ḡcluinfead ré a léiteir rin
 de cáinnt aise air a cóirde.

“Ir ḡoirdé déarfair mé” air' an ḡarur.

“Abair,” airra reiréan “an ceann a cáill ré
 ḡo bḡairé ré air é.”

D'imtíḡ ré annrin aḡur riubail ré leir ḡo
 oí ḡo oíainic re cóim fáda le teac aḡ a náb
 fear aḡur bean a bí tar éir oíir a cur ar rionnac,
 aḡur lacain a baint de.

Nuair a cualairé ri an ḡarur aḡ náb “an
 ceann a cáill ré ḡo bḡairé ré air é,” cáinic
 corraige móir ar an mnaoi, cáit ri cloca ar an
 ḡarur, aḡur dubairt ri dá mbioḡ ḡreim aici air
 ḡo mbainfead ri an teangairé ar.

“Ir ḡoirdé ba oíir oam a náb air' an ḡarur.

“Abair,” airra riré, “ḡo oíactar an beacac
 palac.”

“Déarfairé mé rin,” air' an ḡarur, aḡur
 o'imtíḡ leir.

Cuaré ré ḡiota eile, aḡur carad air fear aḡur
 a bean, aḡur an fear ar meirḡe.

“ḡo oíactar an beacac palac” air' an ḡarur
 aḡur é aḡ oúil tarit.

“ḡo oíactar tú féin” air' an bean, aḡ
 fáḡail ḡreama ar an ḡarur. “Cao cúise an
 abair tú a léiteir rin do mo fear oíir,” aḡur
 éairé ri an ḡarur. Toruis ré aḡ caoinead.
 “Can fúil 'fiof aḡam faoi'n ḡreim,” airra reiréan.

“Soiré adéarfaf mé. Can dúbairt mé don focal inoiu nár buairead mé ar a fon.”

“Congbuis do béal dhuirte anhrin” ar’ an bean. “Mur bfuil tú i n-inniú labairt coramail le Críostairde ir fearr duit a beit in do toir.”

“Glacfaró mé do cómarle, a bean” arfa reirean, asur d’imtis ré leir.

Can brada anoir sur íroic ré an baile mór. Duail ré irteac i dteac an broctaire, ir leas ré an rfilling ar an cúnair.

“Soiré dearfaf mé duit?” ar’ an broctaire.

Ní labrócad an garur.

“Soiré atá a dít ort rá’n rfilling?” ar’ an broctaire arír. Can forglócad an garur a béal. Tus an broctaire an rfilling ar air do, ir d’bhuig ré ar a teac é.

Éainic an garur abaire anhrin san an oirhead le riolla a labairt le duine ar bit a carad do.

Nuair a éainic ré irteac éuis a máctair, éa rad na croide ršamain asur cruad-se aise, asur éar bfiú dardad ar buairead air ar an bealac mór i bfaraf an šriopáil a fuair ré ó n-a máctair.

Seón Δζυρ Σεάν.

Ψαδ ó ροιν βί βειρτ όζαναδ 'na ζσómnuιδe cómζapaδ δά céile i nζleann na ρinne. Seón Δζυρ Σεάν a βί ορτα. Όί Σεάν ερionna, δέτ έa ραδ Seón ρó-έρionna.

Έuaίδ ριαδ ρίορ le céile uaίρ amáin un an τσpάτ-báin le ραρτυζαδ a 'deanaί. Ό'ραρτυίζ an βειρτ, ip έuaίδ ριαδ a baile ó'n δonaδ le n-a maίζιρτιβ.

Ψuaίρ ριαδ amaδ anηρin ζo ραδ ριαδ cómζapaδ δά céile apίρ anoίρ i ζConnδae Έίρ-εozain.

i ζcionn cúpla lá ρonηρuiζ Seón teaδ móρ 'dear i n'dear do teaδ a maίζιρτιρ. Έa ραδ 'daoine ap biτ 'na ζσómnuιδe ann.

Ό'ρiαρρuiζ Seón δά maίζιρτιρ lá amáin cao έuίze naδ ραδ 'daoine na ζσómnuιδe 'pan teaδ ρeo.

Ό'innίρ an maίζιρτιρ δó ζo ραδ ταιδδpe ann. Δζυρ naδ βpαnραδ 'duine ap biτ ann, Δζυρ δά βpαnaδ ρeίpean τpí h-oiδce ann ζo 'ταδapραδ pé cúiz ρunnta δó.

Όubaiρτ Seón ζo βpαnραδ, maρ naδ ραδ eaζla aίρ ροim ταιδδpe ap biτ.

Soεpυζαδ an maρζαδ eaτοpτα. An έeao oiδce έait Seón ann i 'τρiάταib an meadon-oiδce τainic δά pεap 'deaz ipteaδ Δζυρ cómnaίρ leoδta. leaz ριαδ ρίορ an cómnaίρ ap an uplár, 'dain ριαδ an clár 'oi, Δζυρ léim pεap móρ 'duib amaδ ap, Δζυρ i βpaitεαδ na púl έopuiζ an δά

feap d'éas dá bualað le rúirtib. Sgairt an feap móir duð ar Seón a cuirdiugað leir.

"Maire, cuirdécaid," arfa Seón, "ná ir furpur a feiceail nac bfuil comérom na féinne agra." "

Cuarcais Seón tarf, fuair pé cuaille ra' éliú, agus cuirdis pé so cuirdécaid eiréda leir an feap móir duð, agus d'éirig leo an dá feap d'éas a cur amac ar an dorar agus fuais a cur orca. Bí an feap móir duð buidéac so móir do Seón.

Tarlaid an fuo céadna an dara agus an triomað hoirdce.

An triomað hoirdce duðairt Seón leir an feap móir nac mbéad pé ar air níor mó, ná gur rin an margað a pinne pé le n-a maigirtir, trí hoirdce a caiteam 'ran teac rin.

"Má' r mar rin atá" arf' an feap móir duð "tá pé com maic agra-ra cúiteam a deanam duic fá do cuirdiugað" agus cairbean pé do mála leatair lán d'ór ir d'airgead, agus duðairt pé le Seón rin a taðairt leir. Ca rað an dara h-óirugað a díogbáil ar Seón, tug pé an mála leir, agus bí pé com rairdbir rin anoir nac bfranfað pé ar feirdbir níor mó, agus d'imtis pé leir, lá ar na bára, ar air so dtí Gleann na Finne

Cuid an rgeal amac air fúio an tír uilig, agus cualað Seán é com maic le duine eile.

Saol Seán annrin náir bfeirdbir leir féin fuo níor feair a deanam ná dul so dtí'n teac céadna so bfeirfead pé an bfuigead feirbean mála óir agus airgí. Cuid.

AN T-ÁDDBAR NAÓ B'FUIL IARZ INR AN MÁOIL RUADÓ.

Tá 'fíor ag an traoḡal naó b'fuil iarz le fáḡail inr an máoil Ruadó cé go b'fuil riad flúirreac i ḡceart ran tSúilḡ taoib' fíor de agur i ḡCuan na long taoib' fíar de. Tá an rḡéal mar reo ó ainrír Colmcille, agur ir ainlaid' mar earlaid', do réir reancuir na n'daoine. Nuair a bí Colmcille ag cairteal na tíre tainic ré, lá, go dtí an máol Ruadó, agur é tuirreac, ocrac.

Connaic iarḡairí na Máoile Ruaidé é ag teac't, agur éa rab' dea ac't cúpla b'radan.

Dubairt duine dea "foluig' iad; naó rin Colm ag teac't, agur níl don éann le rparáil do má bíonn ré dá n-iarḡaid'." Rinnead' reo. Ag teac't ainr' do Colmcille beannuig' ré iad agur a ḡcuio oibre, agur o'fíortruig' ré "An b'fuair' rib' da'daid'?" Dubairt riad naó b'fuair'.

Bí 'fíor ag Colm ḡur b'réag é reo, agur dubairt ré "Mur' b'fuair' rib' go b'fáḡaid' rib', ac't má fuair' rib' náir fáḡaid' rib' a cóir'óce," agur éan f'uarar' b'heac nó b'radan ó fíor in uirḡe na Máoile Ruaidé, ón lá rin go dtí an lá inoiu.

SZÉAL eile ar Cólmcille.

Lá eile tainic Colmcille go dtí baile éinteasct
i dtír Conaill. Óruinniḡ muinntir an baile
tairt, aḡur tōruig Colm aḡ innriḡ doib ḡac don
muḡ fá ttaob do ōia aḡur do'n cpeirdeam.
D'ēirt riad ḡo moḡamail leir ar túr, aēt i
ḡcionn tamail tōruig riad aḡ ḡáiriḡe air, aḡur
aḡ maḡaḡ páoi, aḡur i nḡeirdeḡ duḡairt cuir
aca naē riḡ ann aēt amaḡán.

Stad ré a cuir cainte anhrin aḡur duḡairt ré
“ bímpa in mo amaḡán nó ná bím, ca bíonn an
baile reo ḡan amaḡán ann ḡo bḡat,” aḡur
o'imtiḡ leir.

D'fior do. Can factar an baile rin ón lá
rin ḡo dtí an lá inḡiu ḡan amaḡán nó do beir
ann.

UNUSUAL WORDS.

Διηνεατ, sitting up late at night.

Κιονν δ' τοιγε, the end of the house farthest from the fire.

Κόμναιρ, a coffin.

1 οτόλαμ = 1 ζκόμναιρ.

Μιοφαρ, ugly, repulsive.

Σζολός, a farmer.

Οροταρ, a butcher.

Τοιτ, smoke, a smoke from a pipe.

Ειντεατ = εϊσιν.

Κοιρτεατ, guilty.

1η 1ηη1θ = 1η 1ηη = 1βατα.

Μαλταρ, a hawker, one who carries a pack of goods for sale.

Ταλλανν κορραιγε, a fit of anger.

Κρυαθ-αε, the liver of a beast.

Σιονν and οριτα, both mean a retching, a vomit.

Οαρός, a slap with the open palm.

Δζ ειοβαίτ ρρεαταί, planting potatoes by burying the seed a few inches beneath the surface.

Κομτρηομ να ρέιννε, fair play; the fair play or equality always observed by the ancient Irish Fianna.

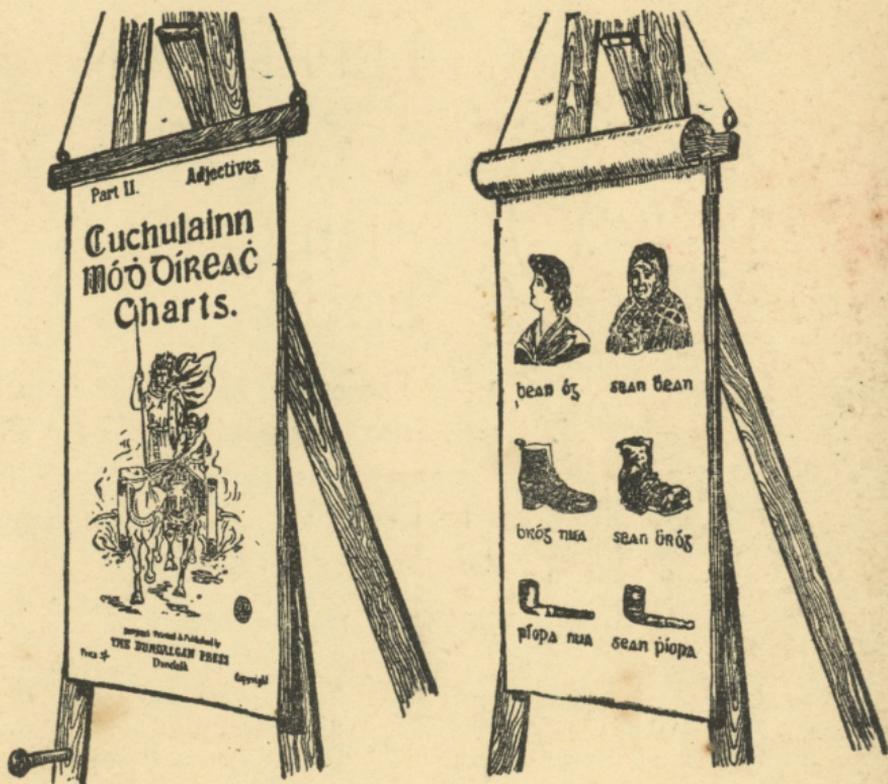
Οίβηρκεατ, vigorous and intense.

Μαολ Ρυαθ, Mulroy Bay.

Λειτ-βερρ, Lifford.

Βαίτε να ζΚρεατ, a famous highway in County Donegal leading from Stranorlar to Glenties.

THE FAMOUS CHARTS

THE CUCHULAINN CHARTS.

They are attractively coloured.

NEW PRICE—5/- each, post free or
14/- for the Set of Three, post free.

THE LEPRECAUN SERIES OF CHILDREN'S BOOKS.

These are beautifully illustrated by Irish artists and will take any child's fancy. The stories are Irish Fairy or Legendary Tales, some in simple Irish, others in English.

Cap. 4to. illustrated, coloured picture cover - 6d. each.

In Irish.

Ḃḡḡḡḡ Ḃ Ḃḡḡḡ ḂḂḡḡḡḡ
Ḃḡḡ Ḃḡḡḡ
ḡḡḡḡḡ ḡḡ Ḃḡḡ-ḡḡ-ḡḡḡḡḡ

Cuculláin agus Éimear
an Giolla Deacair
Labhairt Loingréad

Uisín i nDialt na Féinne

In English.

The Carl of the Drab Coat.
Ailne's Revenge.
King Underwave's Daughter.

Cuchullan and Emer.
The Giolla Decair.
King Lavia's Secret.

Usheen in Tir-na-nOge.

Write for particulars

DUNDALGAN PRESS, DUNDALK.